

OBSAH

- Slovo úvodem* 5
1. „U nás se čtyřicet let po válce píše hlavně o ‚usmíření‘. Zemím, k nimž patří i Československo, se vytýká neochota na ně přistoupit. Tvrdí se, že v jubileu konce války hledáte hlavně ‚politický kapitál‘.“ (Henry Stokes, Velká Británie) 11
2. „Jaká poučení vyvozují Češi a Slováci z trpkých zkušeností fašistické okupace a druhé světové války pro současnost?“ (Geoffrey Lelond, Kanada) 15
3. „V čem spatřují lidé v Československu největší hrozbu míru a bezpečnosti v Evropě a v celém světě?“ (Stephanie Dance-
rauová, Velká Británie) 17
4. „V Německé spolkové republice zesílily v poslední době hlasy, z nichž zaznívají revanšistické nároky vůči řadě evropských zemí. Jak to hodnotí československá veřejnost?“ (Alain Slacmon, Francie) 20
5. „V International Herald Tribune jsem nedávno četl tvrzení profesora Z. Brzezinského: ‚Na osudné jaltské schůzce . . . spo-
jenecká Velká trojka dovršila proces předání východní Evropy Stalinovi.‘ Podobně se píše i v jiných našich novinách. Což ale mohla o všem, co se v Evropě odehrálo na sklonku a po skončení války, rozhodnout nějaká spojenecká konference?“ (Luciano Morelli, Itálie) 23
6. „Jalta se vydává za ‚kořen všeho zla‘. Proč tam potom Roosevelt a Churchill vůbec jezdili? Mohli volit i jiný postup, než jaký zafixovala ujednání Velké trojky?“ (Wolfgang Götz, NSR) 25

7. „Teherán, Jalta a Postupim byly mezníky spolupráce států protihitlerovské koalice, kterou se žel nepodařilo zachovat i po válce. V čem vidíte jejich aktuální smysl pro dnešek?“ (Ahmed Elsheikh, Tunisko) 28
8. „Co rozhodlo o Hitlerově porážce? Až 6. červen 1944 — den invaze západních spojenců v Normandii — jak to ličí náš tisk? Válka přece začala řadu let předtím. Sám jsem kdysi četl slova generála de Gaulla: „Francouzi vědí, co vykonalo Rusko, a vědí také, že právě Rusko sehrálo hlavní roli i v jejich osvobození.“ (L. Gramond, Francie) 30
9. „Někteří američtí i další autoři prohlašují, že Sovětský svaz nepodleh Hitlerovi jen zásluhou pomoci, kterou mu v letech války poskytovaly Spojené státy americké. Jaká byla úloha těchto dodávek prostřednictvím Lend-lease?“ (Husajn Al-Ahmad, Maroko) 33
10. „Týden před napadením Polska fašistickým Německem v září 1939 byl podepsán sovětsko-německý pakt. Nena pomohlo i to vypuknutí světové války?“ (Z. P., USA) 35
11. „Na osvobození Československa se vedle Sovětské armády podílela i vojska dalších spojenců protihitlerovské koalice. V čem tento podíl konkrétně spočíval? Jak se jejich oběti v Československu připomínají dnes?“ (Rosalyn Smithová, Velká Británie) 38
12. „Československo bylo vydáno Hitlerovi bez boje. Či to byla vina?“ (Manuel F. Cruz, Španělsko) 41
13. „Jaký postoj zaujala ve dnech Mnichova, kdy se rozhodovalo o bytí a nebytí Československa, jeho vlastní vláda? Jak reagovala československá veřejnost?“ (Elias Dimelis, Kypr) 43
14. „Československé sdělovací prostředky často hovoří o tradici společného boje proti fašismu, vedeného Čechy a Slováky společně s příslušníky jiných národů. Co se tím má konkrétně na mysli?“ (Catherine Prattová, Belgie) 46
15. „Práce československých historiků vyzvedávají úlohu komunistů v protifašistickém odboji. Hnutí odporu proti nacistické okupaci se však zúčastnili představitelé všech pokrokových a demokratických sil, dokonce i část buržoazie.“ (J. McLeod, Velká Británie) 49
16. „V Československu byli stíháni Němci, působilci za války ve vaší zemi. Byl to „akt národní msty“, jak to dnes podává řada západoněmeckých listů?“ (Jean-Paul Nagorski, Francie) 52
17. „Poválečný odsun Němců, žijících na území Československa, se u nás vydává za „posílání lidských práv“ komunisty a Sovětským svazem. Pokud si však pamatují, podporoval tento krok i Washington, Londýn a další západní metropole?“ (Bruno Ertzler, Rakousko) 55
18. „U příležitosti výročí osvobození se v Československu vyzvedávají výsledky hospodářského rozvoje v poválečném období. Vaše země však patřila k průmyslově vyspělým už před druhou světovou válkou?“ (Enrico Di Vittorio, Itálie) 58
19. „O tom, že vaše hospodářství je v krizi, se u nás píše od doby, co jsem začal číst noviny. Ale tak, jako v posledních letech, to sám nepamatují. Je na tom něco pravdy?“ (Hans Schätzle, NSR) 60
20. „Jaká je poválečná bilance rozvoje životní úrovně v ČSSR?“ (D. Ráo, Indie) 63
21. „Jaké je místo Československa v mezinárodním srovnání, pokud jde o dostupnost spotřebního zboží?“ (Eva van den Heuvelová, Nizozemí) 65
22. „Životní úroveň nelze redukovat jen na hmotnou spotřebu. Má i kulturní stránku. Ta se však často opomíjí. Mám-li soudit podle toho, co píše tisk v mé zemi, v Československu se to projevuje ještě horší měrou než u nás.“ (Eunicie C. Pigottová, Švýcarsko) 67
23. „Odborníci často zdůrazňují čelnou pozici československého zdravotnictví, a to i v porovnání s hospodářsky velmi vyspělými státy. Co k takovému závěru opravňuje?“ (Don Gordon, Kanada) 70
24. „Rok 1985 byl rozhodnutím OSN Mezinárodním rokem mládeže. Jak se v Československu naplňují požadavky, vyjádřené ústředním heslem této celosvětové akce — Účast, rozvoj, mír?“ (F. T., Egypt) 74

25. „Ve všech hospodářsky rozvinutých zemích vzrůstá podíl obyvatelstva, které už překročilo hranici aktivního věku. Jak se tato otázka řeší v Československu?“ (Isabell Crawfordová, USA) 78
26. „V Československu žijí dva národy a několik dalších národností. Jak se řeší otázka jejich vzájemného soužití a podílu na hospodářském, politickém a kulturním životě země?“ (Standish O'Grady, Velká Británie) 81
27. „V řadě průmyslově vyspělých zemí dochází ke stagnaci a mnohde i k poklesu populace. Jak je tomu v Československu?“ (Hannelore Bachsteinová, NSR) 83
28. „Typickým rysem moderní, ekonomicky vyspělé společnosti je růst ekonomické aktivity žen. Jakým způsobem se v Československu řeší problémy, které jsou s tím spojeny?“ (Maria Fracatelliová, Itálie) 85
29. „Jak tráví průměrný Čechoslovák víkend a dovolenou?“ (Henry McFord, Velká Británie) 88
30. „Československo patří k zemím, jež určité kruhy obviňují z „porušování náboženských svobod“. Jaká je skutečnost?“ (Giuseppe Romano, Itálie) 90
31. „Osobně si komunistů vážím. Vážím si jich od doby, kdy jsem mnohé poznal v koncentračním táboře Mauthausenu. Přesto ale: není vedoucí úloha, jak nazýváte postavení komunistické strany ve vaší socialistické společnosti, v rozporu s normami demokracie?“ (M. Duval, Francie) 93
32. „V oficiálních dokumentech československé vlády se zdůrazňuje plná podpora zahraniční politiky Sovětského svazu. Neznamená to omezování vlastní suverenity?“ (Santiago Guillermo, Mexiko) 98
33. „O Československu a dalších zemích východní Evropy se často píše, že se brání širšímu rozvoji hospodářských styků se Západem. Rád bych znal vaše stanovisko, případně i argumenty na jeho podporu.“ (Ignacio Alvarez, Španělsko) 101
34. „Velké státy po staletí vmucovaly a dodnes vmucují malým zemím značně nerovnoprávné hospodářské vztahy. Proč se Československo orientuje na tak širokou ekonomickou spolupráci se Sovětským svazem?“ (René Polk, Švýcarsko) 105
35. „V roce 1985 jsme si připomněli i deset let od podepsání Závěrečného aktu helsinské konference. Jak Československo hodnotí význam a aktuální smysl celoevropské konference?“ (Nikkö Lindström, Finsko) 108
36. „V řadách odpůrců války a militarismu sílí požadavek rozpuštění vojenských bloků. Co o tom soudíte v Československu?“ (Maurice Duwergel, Švýcarsko) 111
37. „V roce 40. výročí vítězství nad fašismem uplynulo i 40 let od vzniku Organizace spojených národů. Jak se na činnosti OSN podílí Československo? V čem spatřuje hlavní úkoly OSN v dnešním světě?“ (Claude Leroy, Francie) 113
38. „Důležitou organizací OSN je UNESCO, jejíž pomoc pocítují především desítky rozvojových zemí. Jak Československo hodnotí výsledky a úkoly UNESCO? Co soudí o útocích, jež se proti této organizaci vystupňovaly v posledním období?“ (S. Singh, Indie) 116
39. „Od konce sedmdesátých let se všude na Západě zrodila nová masová hnutí proti válce a horečnému zbrojení. Co brání tomu, aby vznikla i v Československu a dalších socialistických zemích?“ (U. Klostermann, Nizozemí) 118
40. „Co dělá Československo pro to, aby se tragédie, která skončila před čtyřiceti lety, už nikdy neopakovala?“ (Peter Klose, NSR) 120